

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

»Danica« izhaja vsak petek na celi poli in velja po pošti za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vinarjev, za četrto leta 2 kroni. V tiskarni sprejemana za celo leto 6 kron, za 1/2 leta 3 krone, za 1/4 leta 1 krono 50 vin., ako bi bil petek praznik, izide »Danica« dan poprej.

Tečaj LV.

V Ljubljani, 5. decembra 1902.

List 49.

Iskrice.

(Dalje.)

25. Znamenja prave cerkve.

Ako premišljujemo lepoto in vzvišenost sv. katoliške cerkve, njeno božjo ustanovitev, njeno čudovito razširjenje, njen obstoj, njen namen, njeno delovanje, trpljenje, preganjanje, njene slavne zmage, tedaj se nehote razveselimo, kajti vse to priča, da smo edino katoliški kristijani v pravi cerkvi. In to je velikanska sreča za nas zakaj le katoliški kristijan ima tisto vero, katero je prinesel Jezus, Sin Božji, iz nebes. Katoliška cerkev ima v Bogu svoj začetek; vsi drugi, sedaj od nas ločeni bratje imajo začetek svoje vere le po ljudeh, katerim so se dali premotiti in zapeljati.

Kolika sreča je biti katoliški kristijan, pojasnjuje sv. apostol Pavel, ko pravi: »Tedaj niste več gostje in ptujci, nego ste meščani svetih in domačini božji, vzi-dani na stalo apostolov in prorokov, in pglavitni vogelni kamen je sam Krist Jezus, na katerem je sestavljeno vse zidovje«. (Efež. 2, 19. 20.) Sv. katoliška cerkev je božja stavba (I. Kor. 3, 9.), koje vogelni kamen je Jezus Krist (Efež. 2, 20). Ona je bivališče božje med ljudmi (Skrivno razod. 21, 3.), tempelj božji, hiša božja (I. Petrovo pismo 4, 17.). Ali more biti za ljudi, za otroke božje večja sreča nego bivati v Njegovem varstvu? Sv. cerkev je vinograd Gospodov (Matej 20, 1.), torej je katoliški kristijan tako srečen, da more delati v vinogradu Gospodovem, za kar dobi božje, večno plačilo. Sv. cerkev je kraljestvo božje na zemlji (Dejanje apost. 3, 8.); in kdo

drug je otrok, dedič tega kraljestva, če ne zvesti udje katoliške cerkve. Sv. cerkev je čreda Kristova (Luka 12, 2.), kdor pripada tej cerkvi, pripada k ovčicam Kristovim in skrbni Pastir božji jih vodi, redi, goji in varuje. Sv. cerkev je božje ljudstvo (1. Petrovo pismo 2, 10.); blaženo ono ljudstvo, kojega Bog je Gospod! Sv. cerkev je Petrov čoln (Luka 5, 1.) Kdor je v tem čolnu, je na varnem, ni se mu treba ničesar bati, kajti Gospod sam biva v čolni, On sam ga vodi, da varno vozi po vihnem morju našega življenja v mirno pristanišče srečne večnosti! Sv. cerkev je nevesta Kristova, katero si je On z lastno krvjo pridobil. (Efež. 5, 23, 25.) A mi katoliški kristijani imamo to tolažbo, to srečo, da ženin sv. cerkvi, božji Odrešenik, nas ljubi, vodi, posvečuje, oblažuje. Potemtakem kateri katoliški kristijan ne bi ljubil, spoštoval in rad imel svete katoliške cerkve, prav kakor svojo drago, za vse skrbeco in ljubečo mater?

Ker je sv. cerkev božja ustanova, zato ji je dal naš Gospod Jezus Krist gotova znamenja, po katerih jo vsakdo spozna kot pravo cerkev.

Katoličani, protestantje, pravoslavni in mnogi drugi trdijo vsak za se: »Naša cerkev je prava cerkev Kristova.«

Zato se ob takih trditvah poučimo v naslednjem: katera da je prava cerkev. Prava cerkev Kristova ima znamenja, po katerih jo takoj ločujemo od od vseh verskih ločin, ki so se tekom stoletij odcepile od katoliške cerkve.

Cerkev Kristova mora biti edina. Gospod je ustanovil cerkev, ki naj bi trajala do konca sveta, potemtakem ji je moral vtisniti znak edinosti. Krist je za svojo cerkev molil: »Da bodo vsi eno, kakor si Ti, Oče! v

Meni, in Jaz v Tebi.“ (Jan. 17, 21.) Cerkev mora biti edina v nauku, v zakramentih in v poglavarju. Sv. očetje primerjajo sv. cerkev s Kristovo suktnjo, ki je bila brez šiva. — So-li protestantje edini? Znano je, da je protestantskih ločin skoro brez števila. Sedaj jih je nad 700 znanih, a nastajajo vedno še nove. In te premnoge verske ločine se razlikujejo med seboj v bistvenih stvareh. — So-li pravoslavni edini? Že v začetku 19. stoletja je nadškof Dimitrij Rostovski naštel pri pravoslavnih do 200 ločin. — Le katoliška cerkev je edina. Edina je v svojem poglavarju. Milijoni katoličanov v vseh deželah sveta poslušajo in izpolnjujejo, kar jim govori sv. oče v Rimu. Pri vseh katoliških narodih je isti nauk in so isti zakramenti.

Prava cerkev mora biti sveta. Njen početnik, Jezus Krist je svet, njeni nauki in zakramenti so sveti, njen namen je posvečenje ljudi. Zato pa mora cerkev prinašati sadove svetosti. A nikakor ne smemo pričakovati, da bi bili vsi udje sv. cerkve v resnici sveti. Krist je v prispodobah že naprej povedal, da bo na njivi sv. cerkve rastel tudi plevel, da bodo v mreži sv. cerkve tudi slabe ribe. — A v nebesa hitimo vsi: tam bomo vsi sveti!

Kako je pa s svetostjo pri drugovercih? Ali so bili Luter, Calvin, Cvingli in drugi sveti možje? Nepristranski zgodovinarji pišejo, da so bili to možje vdani strastem in pregreham, časih pohotni in ošabni in grozoviti. Kar je v njih naukih še svetega, imajo od katoliške cerkve, kar so pa sami dodali, nesveto je do cela.

Edino katoliška cerkev je sveta. Ali je njen ustanovitelj Jezus Krist svet? O tem mi ni treba govoriti. Ali je nauk katoliške cerkve svet? Čemu tudi o tem govoriti? Vsak katoličan, ki je le nekoliko poučen o veri, ve dobro, da je nauk katoliške cerkve svet. Da se nauk Kristov svet in nepokvarjen ohrani, skrbi sv. katoliška cerkev. Že premnogo papežev in na stotine škofov je povdarjajočih to svetost moralo v prognanstvo in v smrt. Katoliška cerkev ima tudi evangelijske svete: radovoljno uboštvo, vedno devištvo in pokorščino pod duhovnim poglavarjem. Na tisoče in tisoče oseb iz vseh stanov in iz vsake starosti se je navdušilo za te svete. Zapustili so svet s svojo mikavnostjo in posvetili so se Bogu in bližnjemu v blagor. Katoliška cerkev vzgaja svetnike. Imenujmo le nekatera imena onih svetnikov, ki so zadnja tri stoletja živeli. To so: Karol Boromej, Francišek Saleški, Ignacij Lojzanski, Francišek Ksaverij, Alojzij Gonzaga,

Stanislav Kostka, Peter Klaver, Alfonz Ligvori, Terezija idr. Svetost mnogih je bila celo v najnovejšem času potrjena s čudeži, kojih resničnosti ne more niti najostrejša kritika ničesar oporekati.

Cerkev Kristova mora biti katoliška ali splošna. Cerkev mora biti splošna po času t. j. trajati mora od Krista. Splošna mora biti po kraju, kajti ona je „gorčično zrno, ki vzraste v drevo, v kojega senci prebivajo tiči izpod neba“ t. j. narodi. Splošna mora biti nauk prave cerkve t. j. vstrezati mora vsem potrebam človeškega duha in srca.

Izvenkatoliške cerkve niso splošne, ne po času, grška cerkev je stara 900 let, protestantska 350 let, druge cerkve pa še manj. Tudi niso splošne po kraju, ker so narodne cerkve.

Edino katoliška cerkev je splošna, kakor pojasnuje že ime. Ona je izmed vseh cerkva najstarejša, zato je tudi edino prava Kristova cerkev, vse druge cerkve so mlajše, torej napačne, krive. Katoliška cerkev je katoliška ali splošna tudi po kraju. A zato pa ni potrebno, da bi bili povsod katoličani. Istina je le ta, da je tako razprostrta, da jo vsakdo lahko najde, če le hoče. Ona steje največ udov, okrog 170 milijonov nas je katoličanov.

Katoliška cerkev je splošna, ker vstreza vsem potrebam človeškega duha in srca. Mislecu nudi tvarine za najgloblja razmišljanja. Ona vstreza našim čustvom s tem, da nas navaja k pobožnosti do Sina Božjega, k čiščenju Matere Božje in svetnikov. Po sv. zakramentih nam deli v najslovesnejših trenutkih našega življenja milosti tako, da nudi naši duši hrane v vsaki potrebi. Veličastno bogoslužje, cerkvena umetnost, cerkvena godba povzdiguje našega duha nad vse posvetno k nebeškemu. Katoliška cerkev vstreza vsem potrebam našega duha in srca, torej je splošna ali katoliška. To je bila cerkev vedno, saj jo še celo njeni najzagrizenejši nasprotniki imenujejo „katoliško“. Sv. katoliška cerkev je torej prava Kristova cerkev.

Prava cerkev mora biti apostolska, ker je Krist svojo cerkev postavil na apostole, in na tem temelju mora cerkev obstajati vedno dalje. Ze sv. Hijeronim je rekel: „Mi moramo v oni cerkvi ostati, ki so jo ustanovili apostoli in ki traja do današnjega dne.“

Protestantske sekte niso apostolske. Protestant Martensen priznava: „Sekte hočejo biti v zvezi z apostoli, pa so izgubile nit.“ Bolje re-

čeno, raztrgale so to nit. Protestantje nimajo papeža, nimajo škofov in pravih duhovnikov, zatorej njihova cerkev ni apostolska. Tudi pravoslavna cerkev ni apostolska, ker noče priznavati rimskega papeža za svojega vrhovnega poglavarja.

Le katoliška cerkev je apostolska. Katoliška cerkev ima za vrhovnega poglavarja rimskega papeža, ki je pravi naslednik sv. Petra: ima škofove, ki so pravi nasledniki apostolov. Ona uči iste nauke, ki so jih apostoli učili in deli iste zakramente, ki so jih delili apostoli. Sv. katoliška cerkev je apostolska in prav to ji je porok, da bo trajala vedno. Kajti zidana je na skalo, proti kateri se zastonj upirajo vse peklenske moči. Njej veljajo besede sv. Pavla: „Jezus Krist je prav tisti včeraj in danes in vekomaj.“ (Hebr. 3, 8.) Cerkev, ki je zvesta svojemu poglavarju, je nemogoče, da bi izgubila življensko moč, da bi jenjala, kajti Krist ji daje vedno novih moči in jo skrbno vodi po svojem namestniku, rimskem papežu.

Iz navedenega vidimo, da je le katoliška cerkev edina, sveta, splošna in apostolska. Torej je katoliška edino prava cerkev Kristova; a vsa druga verstva so kriva, napačna in od Krista odpadla.

Le katoliška cerkev je vstanovljena po Jezusu Kristu, Bogu-človeku.

* * *

O, kolika sreča za nas, da smo v edini pravi, izveličalni cerkvi. Ko je bil Fenelon blizu smrti, je vzkliknil: „O rimska cerkev, o sveto mesto, o ljuba, skupna domovina!“ Kako srečne so se smatrali svetniki, kakor n. pr. blaženi Klement Dvořak, da so bili udje sv. katoliške cerkve. „Vero hrani neoskrunjeno sveta katoliška cerkev. Zato katoliški kristijan ljubi, spoštuje in pa rad ima sveto katoliško cerkev, kakor svojo urago, za svoje tako vneto in za vse skrbečo mater.“

Sveta cerkev je božja naredba, božja vstanova, najznamenitejša naprava vseh naprav, najkrasnejša, najsvetejša vstanovitev je naša sv. cerkev. Peklenska vrata je ne bodo premagala. In verni kristijan se tesno oklepa svete katoliške cerkve. V tem je pa tudi največi blagor slovenskega naroda, da stoji ob tej skali, na kateri stoji sveta katoliška cerkev!“ (Knez-škof Napotnik.)

Kapelan A. Merkun.

(Dalje pride.)

Obilno poplačana dobrotljivost.

Pariški list „Figaro“ je objavil sledečo zgodbo. Na ulici Boulevard de Port Royal stanuje stara gospa Marpinet, ki je v prav dobrem gmotnem stanju, ker živi od svojih rent. Po letu l. 1901. je šla nekoč gospa v cerkev ter je podarila dva sous slepcu, ki je stal na vogalu ceste „Cours la Reine“. Premišljajoč žalostno slepčovo osodo je stopala gledajoč v tla počasi dalje in našla pri tej priliki listnico, v kateri ni bilo sledu po imejitelju, pač pa je bilo notri 80 novih bankovcev po 1000 frankov. Nesla je najdeno stvar na prefekturo. Tam so ji rekli, da ta denar postane njena last, ako se v teku enega leta in enega dne ne oglasi izgubitelj. Te dni je dobila od prefekture odlok, da ni nihče poprašal po listnici. Gospa je šla tje ter je dvignila 80.000 frankov. Ko se je vrnila s to svoto domov, našla je pismo svojega bankirja naznanujoče, da je njena srečka zadela glavni dobitok 100.000 frankov. Kaj ne — srečna gospa!

Tukaj so se izpolnile besede sv. pisma „Kdor ubogim daje, pomanjkovalo mu ne bode, — kdor pa prošnika zaničuje, trpel bo pomanjkanje.“ In pa besede: „Kdor se ubogega usmiljuje, Bogu posojuje.“ Tej gospej je bila že po najdenih bankovcih — njena miloščina povrnjena štiri milijonkrat.

Župnik Alojzij Kummer.

Iz ostaline dveh naših znanstvenikov-duhovnikov.

I.

Lani na sv. Neže dan mi je ponudila prijazna starinarica na sv. Jakoba nabrežju šop starikavih listin, češ, da naj pogledam, ali so ti papirji še za kako rabo. Hlastno razmotavši jih sem jel prebirati blagopokojnega župnika, zgodovinarja in slovenskega pisatelja Ivana Parapata šolska izpričevala, dekrete in listine tičočee se njega, njegovih roditeljev in deda. Po materini smrti — umrla je menda predlanskim — so zašli ti papirji z mnogimi knjigami in drugimi stvarmi — celo semeniški cingulum je bil vmes — v starino; Parapatovo peneczno zbirko pa si je baje po slepi ceni nabavila neka tukajšnja banka.

V nastopnih vrsticah nanizam najvažnejše podatke iz omenjenih papirjev, ki jih je vseh skupaj petdeset in so sedaj v moji shrambi.

Najstarejša listina izdana v Ljubljani dne 31. velikega travna 1805 je rodovnica (Nationale) Parapatovega deda po preslici Mateja Ružiča (Ruschitsch, Ruschitz, Rusitz, Rushiz), ki je služil tedaj pri obmejnem carinskem uradu v Travi za višjega mejnega paznika. Z rodovnico je podpisani Fr. And. pl. Kukuljević (v. Kukulievich) potrdil, da je Matej Ružič 49 let star, katoliške vere, rojen v Novem Vinklu na Dolenjskem, oženjen, oče enega otroka, nerokodelec in da je služil pri grofa Thurna pešpolku 29 let. Rodovnica se je ukanila v Matejevi starosti skoro za štiri leta: kajti krstni list, ki ga je napisal osilniški župnik Anton Kraševcevec (Krauschabitz) dne 15. prosinca 1821, svedoči, da je bil l. 1760. dne 10. kimalca v Novem Vinklu rojen Matej Ružič, zakonski sin kmetovalca Andreja Ružiča in žene mu Marije r. Poje (Poye) in da ga je istega dne vpričo botrov Simona Janža in Ursule Malnarice krstil v Cabru ondodni župnik Andrej Sporrer. Matej Ružič je umrl bržkone l. 1824., ker je istega leta izza dekreta c. kr. višjega mitniškega urada ljubljanskega z dne 21. grudna dobila njegova vdova Elizabeta po 14 kr. oskrbnine na dan.

Pisateljevega očeta: Petra Paropata krstni list je italijanski (vse druge tu izčrpljene listine so nemške). Izdal ga je dejanjski župnik (attual Parroco) v Lanišču Matej Zgombič (Sgombich) dne 20. listopada 1837 in potrdil, da je bil dne 26. rožnika 1805 v laniški cerkvi sv. Kancijana krščen v Trsteniku št. 18. rojeni Peter Paropat, zakonski sin kmetovalca Štefana Paropata in Marije r. Paropat Krstil ga je Matija Flego, a kumovala sta Jurij Antonijevič Paropat iz Trstenika in Margareta Kočevarica iz Buzeta. oba kmetiškega stanu. Parapatov (srednji o se je na Kranjskem ali pri vojakilh prelevil v a) rod izvira torej iz Čičarije. Lanišče leži poldrugo uro od Buzeta v prijazni kotlini. Eno uro od Lanišča je oddaljena rojstvena vas Parapatovega očeta: Trstenik.

Peter Parapat in žena mu Helena r. Ružič sta imela čvetero dece. O treh so se ohranila izpričevala o cepljenju koz z dne 21. rožnika 1843. Najstarejšemu: Ivanu je bilo tedaj 4 $\frac{1}{2}$ leta, Antoniji 3 leta in Ferdinandu eno leto; stanovališče jim je bilo v Ljubljani v mestu št. 40. Ivan se je rodil v sv. Florijana ulicah št. 54. (sedaj ulice na Grad št. 8.) dne 9. grudna l. 1838. ob 7. uri zjutraj. Kumovala sta mu tkalski mojster Matej Weingartner in gostilničarica Marija Kamer. Krstil ga je mestni kapelan

Sebastijan Kokail, o čemur svedoči krstni list mestnega župnega urada šentjakobskega (župnik Fr. Hrovath) z dne 6. velikega srpana 1860. Brat Ferdinand se je rodil v Rožnih ulicah št. 109. (sedaj št. 23.) dne 21. velikega travna 1842 (v krstnem listu njegovem stoji: Barabat). Tega so poslali v vojaško vzgajališče za dečke, kjer je dobil precej dobro izpričevalo dne 19. rožnika 1850. Za vstop mu je napravil zdravniško svedočbo dne 4. velikega travna 1850 višji ranocelnik pr. Hohenlohejevega polka V. Kruschka. Da je Ferdinand dobrega zdravja, potrdil je dne 21. kimalca 1851 v Bergamu višji ranocelnik 56. pešpolka M. W. Fanta.

Oče Peter Parapat, c. kr. korporal 17. pešpolka na dopustu, je umrl dne 16. svečana 1844 v Ljubljani na Starem trgu št. 40. Na njegovem mrtvaškem listu je podpisan c. kr. polkovni kapelan Tomo Čibašek.

Med Parapatovimi papirji je največ šolskih izpričeval. Iz ljubljanske normalke sta dve iz tretjega razreda; ono iz drugega poluletja objavljeno dne 29. malega srpana 1852 nam predstavlja Parapata odličnika.

Gimnazijska izpričevala so ohranjena vsa: od prve šole, kamor je stopil jeseni l. 1852.. do 8., katero je ostavil z maturo dne 7. velikega srpana 1860. V prvi in drugi šoli je bil Parapat odličen; konec prve šole dne 30. malega srpana 1853 si je priboril celo peto premijo. V drugi šoli ga je mučila bolezen; prvega polu leta je zamudil zaradi nje ednajst, v drugem poluletju celo sedemdeset ur. V tretji šoli ima na rovaš boleznih zabeleženih v izpričevalu 45 ur, v šetrti samo eno, v peti 15. v šesti 19, v sedmi 66, v osmi 81. Bolezen mu je bila torej skoraj vsa gimnazijska leta zvesta tovarišica.

Dijaka Parapata vedenje je bilo vsekdar brez madeža; zgledno, zelo hvalno, popolnoma po propisih — take rede je dobival iz npravnosti. Razen navadnih predmetov se je učil v prvi šoli lepopisja in se jako pridno vdeleževal cerkvenega petja. V petju ima prav dober red tudi v drugi šoli, ko se je vadal i risanja. V peti in v šesti šoli se je bavil z italijanščino. V slovenščini ima v zrelostnem izpričevalu: dobro s pripomnjo: richtige Auffassung, die korrekte Darstellung anstre bend. Isti red je dobil iz zgodovine z dodatkom: richtige, genügend geordnete Kenntniss. Za verouk je imel do drugega poluletja šeste šole Globočnika, potem polu leta dr. Leona Vončino, v sedmi šoli Jos. Marna, v

osmi pa dr. Ivana Gogalo. Marn je poučeval tistikrat slovenščino v 7. in 8. šoli. Drugi Parapatovi profesorji na gimnaziji so bili: J. Šolar (v 1. in 2. šoli), F. Heinz, F. Zentrich, J. Pogorelec, Kozenn, Lor. Krammer, G. Luscher, Melzer, Jelenc, W. Schwarz, dr. Mitteis, Brodnik, V. Kanschegg, Th. Schrey, P. Peruzzi, A. Weichselmann, Poklukar. Ravnatelj je bil ves čas J. Nečasek.

Drugošolec Parapat je prosil dne 1. listopada 1853 c. kr. šolsko oblast za izpraznjeno dijaško ustanovo Jurija Lenkovitza in jo dobil. Z novim letom 1854 počenši je prejemal v dveh obrokih po 52 gld. st. d. na leto šolajoč se na gimnaziji in v bogoslovju.

Dne 9. velikega srpana 1860 je naperil Parat, tedaj stanujoč v Gledaliških ulicah št. 40. in 41. (sedaj Wolfvih št. 10.), prošnjo na knežškofijstvo za sprejem v semenišče. Škof Jernej mu jo je ugodno rešil dne 24. kimalca sprejemši ga med svoje bogoslovce. V semeniških izpričevalih Parapatovih prevladuje veliki prim. Izza namizne pravice dane mu od c. kr. namestništva dne 28. malega srpana 1864 je prejel Ivan Parapat sveto mašništvo dne 1. velikega srpana i. l., kar sta potrdila škof Vidmer in njegov kancelar Gašper Velkaverh s svojima podpisoma.

V zbirki se nahajajo še nekateri Parapatovi dekreti: prvi z dne 9. velikega srpana 1864 veleč. novomašniku v Staro cerkev na Kočevsko, kamor je došel dne 19. kimalca, ker mu je vlada izza tega dneva nakazala 210 gld. kongrue; drugi dekret z dne 1. vinotoka 1867 ga je dvignil s Kočevskega v Semič, kjer je zasel drugo kapelansko mesto dne 22. vinotoka i. l. ter začel uživati 141 gld. 48 1/2 kr. letne kongrue. Poznejših dekretov ni razen onega z dne 6. velikega travna 1868, ki je premestil Parapata iz Mošenj v Podbrezje. Poslednja listina je izpričevalo o župnem konkurzu, ki ga je delal Parapat, ondaj župni upravitelj na Vranji peči, dne 1., 2. in 3. velikega travna l. 1877.

Temu izčrpkku dodajem vest, da se nahaja v zapuščini pokojnega dekana Vesela, ki jo hrani družba sv. Cirila in Metoda, nekaj zanimivih pisem Parapatovih pikro osvetljujočih njegovo dobo.

Župnik Ivan Vrhovnik.

(Konec prihodnjič.)

Prvi javni shod

slovenskih ameriških duhovnikov v St. Pavlu, Minn.
29. oktobra 1902.

Prisotni so bili: mil. gg. škofa Jakob Trobec in I. N. Stariha in naslednji č. gg. duhovniki: Msgr. J. F. Buh, J. M. Solnce, A. Ogulin, A. J. Režek, F. S. Košmerl, M. Bilban, M. Pakiž, F. Ks. Bajec, Fr. Jager, F. S. Šusteršič, J. A. Plevnik, S. Lampe, O. S. B., M. Šavs, A. Vilman, A. Mikš, dr. Seliškar, J. Kranjec, A. P. Podgoršek, Fr. Rant, Ig. Bugar, M. Stukel, Alf. Kotoveč.

Msgr. Buh odvarja shod ob 10. uri predpoludne z molitvijo. V kratkem nagovoru povdarja potrebo in važnost tacih sestankov, pri katerih se duhovniki prijateljsko posvetujejo, kako bi tem vspešneje delovali v blagor svojega naroda. Jednake shode imajo duhovniki drugih narodnosti in prav je, da smo se tudi Slovenci zbrali v posvet, zlasti ker nas je združila tu v St. Paulu še druga slavnostna prilika, posvečevanje našega novega slovenskega škofa mil. g. Ivana N. Stariha. (Slava in Živijo-klici.)

Potem predlaga, da se izvoli shodu začasen predsednik in nasvetuje, zato č. g. F. S. Šusteršiča. (Predlog sprejet.)

F. S. Šusteršič prevzame začasno predsedstvo in imenuje zapisnikarjem č. g. J. Kranjca. Potem nagovori udeležence:

„Milostna gospoda škofa, častiti gospodje duhovni očetje! Zahvaljujem se Vam za izredno čast, katero ste mi izkazali izvolivši med predsednikom tej častitej skupščini. Dobro vem, da je za ta posel tu med nami mnogo mož sposobnejših od mene, vendar ker spadam k tistej vrsti ljudij, ki nikdar ne odreko kake častne službe, ki se jim ponudi, prevzel bom to nalogo in po svojih skromnih močeh vodil prvo javno zborovanje slovenskih duhovnikov v Ameriki. Predno pa začnemo z delom, dovolite, da se v imenu odbora, ki je sklical ta shod, prav iskreno zahvaljujem mil. gg. škofoma, ki sta blagovolila prevzeti pokroviteljstvo našega sestanka in Vas v ta namen pozivljam, da jima zakličemo trikrat: Slava! (Se zgodi). Zahvaljujem se Vam, častitim misijonarjem, ki ste osiveli v službi Kristovi, Vam častitim sobratom, ki sicer ne pastirujete med našim narodom, a se vendar toplo zanimate za njegov blagor in napredek in Vam ljubim tovarišem v slovenskih naselbinah delujočim, ki ste nekateri prišli tisoče milj daleč, da se posvetujemo o važnih zadevah tičočih se dušnega pastirstva in

vzgoje slovenskih naseljencev v naši deželi. Bog blagoslovi naše delo!

Častiti gospodje! Vam vsem je znano, da se Slovenci baš sedanjí čas v veliki množini selijo v Združene Države. V časnikih beremo, da se jih mnogokrat na en dan samo z ljubljanskega kolodvora odpelje po sto in več v Ameriko. Mnogi prihajajo sem kar na slepo srečo. Za one, ki se naselijo v slovenskih naselbinah, kjer najdejo slovensko cerkev in slovenskega duhovnika, je preskrbljeno v duhovnem oziru. Toda dosti jih gre tudi v kraje in mesta, kjer ni slovenskega duhovnika, ni ga na stotine in tisoče milj daleč in ti so v duhovnem oziru silno zapuščeni. Mi sicer storimo za nje, kolikor moremo, gremo na misijone, vsaj po enkrat na leto, toda na vse kraje ne moremo. Mi imamo svoje župnije, večinoma precej velike, kapelanov nimamo, zato se ne moremo za dolgo časa odtrgati od doma. In tako smo večkrat prisiljeni, odreči rojakom, ki nas vabijo, da bi jih šli izpovedat za Velikonoč. Tacih slučajev sem imel že sam več. Pomislimo, kako močno se selijo sedaj naši rojaki. Kako za-nje skrbeti? Posameznik ne more. Pač pa moremo, če se združimo in organizujemo. Združenim ne bo težko dobiti misijonarja, ki bi dajal misijone Slovincem križem Združenih Držav, magari če se nam je obrniti na propagando v Rim ali sv. očeta samega. Prošnja posameznika se vrže v koš, prošnje združenih slovenskih duhovnikov, na čelu jim dva cerkvena kneza, pa tudi vatican ne bo mogel ignorirati. To je en vzrok, da nam je organizacija potrebna. Vzrokov je pa še več. Slovenske naselbine v Ameriki rastejo dandanes kakor gobe iz tal. Dan na dan čujemo o kakem novem mestu, kjer so se naselili Slovenci. Ko se jih že veliko nabere, začno se pomenkovati, kaj ko bi tudi mi začeli slovensko župo in zidali svojo cerkev. Naši ljudje so dobri. Radi so pripravljeni darovati in žrtvovati za cerkev, ali kako začeti? Sami ne vedo, kako. Tuji duhovniki, v katerih cerkve hodijo, nasprotujejo jim pogostoma. Zato prosijo nas, naj jim preskrbimo slovenskega duhovnika. Ali kako težko je za posameznega kaj storiti v tej zadevi. Slovenski duhovniki v Ameriki imajo vsi dela dovolj in njihovi škofje jih ne odpuste iz svojih škofij. V slovenskih deželah v Avstriji tudi zdaj povsod pomanjkuje slovenskih duhovnikov. Zato škofje dobrih ne puste proč, slabih pa tudi tukaj ne rabimo. Torej ne kaže družega, nego dobiti iz stare domovine

dijakov in bogoslovcev, ki bi se tu izšolali in porazdelili po škofijah, kjer bivajo naši rojaki v večjem številu. In to moremo doseči le, če se organizujemo. Prav taka je glede šolskih sester-učiteljic za slovenske šole, ki se bodo množile v istej meri s slovenskimi župnijami: glede izdajanja slovenskih učnih knjig in razširjenja katoliškega časopisja in glede pomoči novodošlim naseljencem. V vseh teh rečeh ne more posameznik dosti doseči, če se združimo, pa veliko. Torej prvo vprašanje, katero naj reši shod, je: Ali ustanovimo ožjo organizacijo ali ne?*

Škof Stariha nagovori vdeležence približno tako-le: „Častiti gospodje! Prav iskreno Vam priporočam, da se organizujete. To bode velike koristi za naš narod v Združenih Državah. Slovencev je dandanes v Ameriki že jako mnogo, razkropljeni so po vseh državah naše ljudovlade. Nihče izmed nas ne ve za vse kraje, koder bivajo naši rojaki. Mi tukaj na severozapadu vemo za Slovence v Minnesoti, Michiganu in Montani, vi v srednjih državah znate za njihova ondota bivališča, ravno tako vi iz daljnega zapada in iz vzhodnih držav. Za kraje pa, ki jih mi vsi ne poznamo, bode poizvedel potujoči slovenski misijonar. Ako ste organizovani, poskrbeli boste lahko za dušno pastirstvo vseh rojakov naših. Organizacija je pa drugič potrebna tudi za to, ker rabimo kapital, da dosežemo svoj cilj. V stari domovini je veliko dobrih slovenskih študentov, ki bi radi prišli sem in se radi posvetili misijonarskemu delovanju med ameriškimi Slovenci, pa jim manjka sredstev za potovanje. Če jih hočemo dobiti sem, moramo jim plačati za potne stroške. In če vsakdo izmed nas plača vsako leto gotovo svoto v društveno blagajno, dobili bomo lahko dijakov in bogoslovcev iz slovenskih pokrajin. Naš nadškof Most. Rev. John Ireland sprejema v semenišče najraje pridne dijake slovenske narodnosti* (Slava klici). Zdaj jih imamo v St. Pavlskem semenišču 15. Dva izmed teh študirata za nadškofijo New York in dva za St. Francisco, California. Mnogi škofje v naši doželi ne vedo, kako dobiti slovenskih dijakov. Duhovniška organizacija bi jim jih lahko

*) To je tudi nadškof, ki brezdvombeno porablja svoj blagodejni vpliv ob imenovanju novih ameriških škofov. Le tega pomislimo: Koliko slovenskih škofov v tako prastranem ameriškem ozemlju! Ta imenovanja — nam v tolik prid — vodi neka večja in Slovence zaščitujoča roka.

preskrbela. V organizaciji bi bilo tudi delo razdeljeno. Vsakdo bi imel svoj določen delokrog in bi ga vestno opravljal, ne zanašajoč se na druge. Č. gospodje, jaz in moj sosed mil. g. škof Jakob Trobec Vas zagotavlja, da hočeva podpirati Vaše delovanje kar najbolj mogoče." (Slava in živio-klici).

F. Ks. Bajec: Predlagam, da se kar precej sedaj permanentno organizujemo. Naj se nam razjasni namen organizacije, dolžnosti članov in naj se izvoli stalni odbor. (Predlog sprejet).

Začasni predsednik pozove vse, ki se hočejo združiti v organizacijo, naj se dvignejo s sedežev. (Vstanejo vsi pričujoči).

Začasni predsednik: Naša organizacija je osnovana. (Zapisnikar vknjiži in prebere imena pričujočih.) Nekateri odsotni gg. slovenski duhovniki so se pismeno opravičili, da jim je zaradi stanovskih opravil nemogoče vdeležiti se našega shoda, a da so v duhu z nami; zopet drugi so izjavili, da so zadovoljni z vsem kar koli sklenemo. Torej lahko rečemo, da smo vsi slovenski duhovniki v Ameriki solidarni v delu za naš ljubljeni narod.

F. S. Košmerl: Predlagam, da naj tajnik te orgnnizacije, ki bode kasneje izvoljen, povabi vse čč. gg. slovenske duhovnike, ki niso danes tukaj prisotni, naj se oklenejo naše organizacije. (Predlog sprejet).

Mat. Šavs: Organizacijo smo osnovali, a imena ji še nismo dali. Predlagam, da se imenuje: „Zveza slovenskih duhovnikov v Ameriki.“ (Predlog sprejet).

Ivan Plevnik: Predlagam, da se sprejemajo v našo zvezo tudi lajiki ali neduhovniki. Marsikateri izmed naših rojakov posvetnega stanu bi morda rad pripomogel k dobremu delu, katero smo začeli. Ne odrekajmo mu torej prilike.

J. M. Solnce: Strinjam se popolnoma s tem predlogom. A temu predlogu naj se dostavi dodatek: da naj bodo lajiki podporni člani, duhovniki pa aktivni člani „zveze“. (Predlog z dodatkom sprejet).

Mat. Bilban: Koliko bomo vplačevali na leto v društveno blagajnico?

Mil. gg. škofa Trobec in Stariha in Msgr. Buh izjavijo, da bode prispeval vsakdo izmed njih na leto po 50 dolarjev.

F. Ks. Bajec: Mislim, da najbolje, da nikogar ne vezemo. Naj da vsakdo po svoji prosti volji.

Fr. Jager: Ne, to ne gre. Red mora biti. Predlagam, da se postavi minimalna svota za vsacega na leto po 25 dolarjev; kdor pa more dati več, naj da več. (Predlog sprejet.)

Simon Lampe: Vam gospodje, ki imate stalno dohodke, je to lahko. Ali kako naj plačamo mi indijanski misijonarji, ki moramo sami prosjačiti za svoje življenje?

Dr. Seliškar: Predlagam, da so slovenski misijonarji, ki delujejo med Indijanci, prosti letnih prispevkov. (Predlog sprejet).

Seja se pretrga za 15 minut, v katerem času so se vdeleženci fotografovali.

Do „Amerikanskega Slovencā“.
(Konec pride.)

Greh in pokora.

(Povest.)

(Dalje.)

5. Pomiloščen in prost.

Pet let je preteklo, počasi — strahovito počasi. Točno vsak teden enkrat je obiskal župnik pridnega trobentača. Ta je vedno pridneje zahajal v cerkev, vedno bolj delal in bil je vedno bolj prihranljiv z denarjem. — Ali kaj je to? — Bobni ropočejo, trobente trobijo, zvonovi zvoné, strel se razlega. „Ogenj, ogenj je v arzenalu!“ — Vse se drenja, vse kriči, vse pomaga. — Zastonj! Plamen se vedno više vzdiguje, ter preti že smodnišnici. Sedaj izpuste kaznjence, da gredo pri gasenji pomagat. To je bilo veselje za našega trobentača. Svojih verig oproščen, urno prime za vrv, ter skoči naravnost v ogenj. S čudovito urnostjo pleza po gorečih stopnicah in odtod na streho. Več kot dvajsetkrat je bil v smrtni nevarnosti, ko so tramovi pokali nad njegovo glavo. A posrečilo se mu je, da je rešil smodnišče in tovarnišče. Drugi dan je bil z ožgano glavo in opeklinami na rokah sopet v bolnišnici. Sedaj pride k njemu župnik ter mu donese vest, da ga oproščuje guverner. Ostalih pet let so mu spregledali. Bil je sopet premeščen k drugemu polku v Gedivile. Prisrčno se je poslovil od župnika, zasedel konja ter prišel v novo vojašnico, kjer je bil nepoznan. Od prvega dne naprej je bil tu izgleden vojak. Ali to ga je žalostilo, ker sedaj tu ni bil trobentač. Kot tak bi imel tudi večjo plačo in pa denar — in denar je bila sedaj njegova glavna misel. A prišel je tudi tu sopet do trobente, ker je bil spretnejši od drugih — torej sopet trobentač. Nekaj časa mu je šlo tu vse po želji. Ali nogovica pa le še ni bila polna. To mu ni dalo miru. Prišel je v prostih urah plesti košare in kmalu jih je imel veliko izgotovljenih. Napletel je tudi drugih podobnih stvari. Prodajal jih je Židom in kar je prejel denarja zanjo, spravil v nogovico. Vender pa ni bil ob tem nikak posebež. Ako je poveljnik rabil kakega zanesljivega človeka, da bi mu izročil kakošno važno opravilo, poslal je trobentača. Nekega dne se je plazil mimo 10.000 beduinskih jez-

decev. Srečno je došel mimo njih do poveljništva v Tiarret, Brez da bi si bil kaj odpočil, šel je naprej le, da bi kar najhitreje prinesel odgovor. A na daljnem potu so ga napadli Arabci, ustrelili so mu konja, njega pa pobili s sabljami na tla. Na to so ga nesli v šotor ter prepustili ondi ženskam. V hladni noči je prišel zopet k zavesti, ter je najprvo potipal z roko v usta, da se prepriča, če ima še pisanje pod jezikom, Še je bilo notri. Ob vsej muki in smrtni nevarnosti ni odprl ust. Potem je obvezal rane, katerih je imel mnogo, da je tako ustavil kri in šel je dalje. Prišel je po deseturni hoji še o pravem času, da je obvestil poveljnika o pretečej nevarnosti. Vsak drug bi bil dobil za to junaško delo zasluženo svetinjo, ali bi bil tako ali tako povikšan. A našemu trobentaču pa poveljnik ni mogel pridobiti take svetinje, ali da bi ga bil povišal. Vzrok temu je bilo njegovo preteklo življenje. Mesto tega mu je pa podaril sto frankov v zlatu, kar je bilo trobentaču še ljubše. Vse je spravil v svojo nogovico, ko je pa preteklo leto, potoval je z njo v Oran. Prišedši nazaj je pričel na novo varčevati. Naš trobentač je postal prav pravi skopuh, skopuh s sabljo in ostrogami, res prav čudna uganka. — Minulo je deset let. Vsako leto je več prislužil in si več prihranil. Vedno pogosteje je dobival pisem iz Francije. Pogosteje ga je tudi obiskaval vojaški župnik, kateri mu je prebiral pisma. Ob tem pa se mu je nogovica vedno bolj polnila. Njega varčevanje je postalo sploh znano. „Zato ga je ves polk imenoval „kapitalista Pipo.“

6. Novi poročnik.

Leta 1863, dne 14. avgusta, je bila vsa posadka v Gedeville na nogah. Pričakovali so generalnega nadzornika armade. Oddelek je stal v polnem številu na paradnem mestu. Ponosno so sedeli jezdeci na svojih arabskih konjih s pozlačenimi obšivi in sedli. Arabci so imeli čez bliščečo uniformo ogrnjene bele plašče, s katerimi se je sedaj pa sedaj slikovito poigraval veter. A francoski jezdeci so bili opravljeni še lepše, in najkrasnejšo opravo med vsemi je imel naš trobentač. Počasi je jezdil general mimo vojaštva in, ko se je pohvalno izrekel o paradi, predstavil je mladega poročnika, katerega je pripeljal s seboj. Pri taki slavnosti in predstavi novega častnika polasti se vselej vojakov neka razburjenost. Kdo je novi poročnik? Kakšen bo ta človek? Bo li strog trinog, ali prijazen in dobrotljiv? Vseh oči so bile na njega obrnjene, vsakdo je hotel brati iz njegovega obraza tudi njegove lastnosti. Na njegovo povelje skočijo skup vsi trobentači ter zatrobijo na migljaj. Sedaj general pozdravi s sabljo in predstavi novega poročnika vojaštvu z besedami: „Podčastniki in vojaki! Tu vam predstavljam novega poročnika imenom Durier, kot častnika tega polka. Kakor svojemu predstojniku mu morate izkazovati čast in ga vbogati v vsem, kar je Vaše vojaške dolžnosti. Trobentači, zaključite ta moj poziv!“ — Takoj zatrobijo vojaki svoj veseli tratra! tatra!... Ali — kaj je naenkrat — kaj se je zgodilo? Sredi lepo ubranih glasov se zasliši naenkrat čuden odmev enak krokarjevemu zglasovanju in oslovskemu rigu. V začetku so še obdržali trobentači svoj takt, pa kmalu tudi začnejo trobiti čudne glasove, da so se

celo konjem ježile grive. In to vse pred generalom pred vsemi častniki, pred celim polkom v paradi. Nezaslišano.

Gospica M. R.

(Dalje pride.)

I. Bratovske zadeve molitvenega apostolstva.

a) Glavni namen za mesec december 1902:

Krepost vere.

b) Posebni nameni:

6.) **Sv. Nikolaj.** Nedolžna slovenska mladina. Osiroteli otroci.

7.) **Sv. Ambrozij.** Slovensko moštvo. Duh zbranosti in pobožnosti v svetem adventnem času. Ljubezen do samote.

8.) **Prečisto spoštje Marije Device.** Naše ženstvo. Molitev sv. rožnega vesca v slovenskih družinah. Otroško zaupanje v Mater Božjo.

9.) **Sv. Širij.** Dar ponižnosti in samozatajevanja. Posnemanje lepih vzgledov.

10.) **Loretanska Mati Božja.** Slovensko učenjaštvo. Marija — naša pomoč in tolažba v stiskah in nadlogah. Čisto življenje izobražene mladine.

11.) **Sv. Damaz.** Ugled duhovskega stanu pri Slovencih. Vestno izpolnovanje cerkvenih ukazov glede posta.

12.) **Sv. Maksenij.** Pospeševalji prave naobrazbe med ljudstvom.

S.

II. Bratovske zadeve N. lj. Gospé presv. Jezusovega Sroa.

Zahvali.

Castilce Marije Device in bralce »Zgodnje Danice« bode zanimalo brati sledečo prigodbico. Moj sedem in polletni sin se je vračal iz šole dne 7. novembra 1902 ob 4. uri popoldan. Prišedši pred hišo gre čez pot in gleda memogredoči voz-avtomobil. Predno pa pride čez pot, privozi od zadaj konj. Konj stopi sinu na nogo. Sin pade in pride pod voz. Šla sta dve kolesi čezenj: eno čez hrbet, drugo blizu vratu. Poklicani zdravnik preišče, če je kaka nevarnost. A precej nas je potolažil, da se nam ni bati. Zanimivo je naslednje: Sinček je imel pri sebi v šolski knjižici tri podobice s sv. Gore. — Zato pripisujemo to rešitev priprošnji Marije Device s sv. Gore. — Sin je zdrav, in zopet nadaljuje šolo. — Hvala, čast gospod Bogu in Mariji na sv. Gori pri Gorici.

Anton Jenko, hranilnični čuvaj.

Gorica. Monte di Pietà.

* * *

Podpisana se javno zahvaljujem presv. srcu Jezusovemu, prečisti Devici Mariji in sv. Antonu Padovanskemu za vslušano prošnjo.

K. iz Domžal. *)

*) Plačati Vam, blagor. gospica, ni ničesar za to natiskanino. Plačati bi Vam moralo le podpisano: ker se podobnostimi budi pri bralcih do Boga in njega svetnikov ono zaupanje, brez kojega bi nam kretanje po svetu mnogokrat bilo pretrnjeva pot.

Vredništvo.